

NOTERLİĞİN TOPLUMSAL ÖNEMİ*

Prof. Dr. Metin FEYZİOĞLU**

1. Toplum içinde yaşıyoruz, çünkü güvenliğe ihtiyacımız var.
2. Bu ihtiyaç fiziksel güvenlik ihtiyacı olduğu kadar, insan ırkı ilkel toplumdan örgütlü topluma geçtiği günden bu yana hukuksal güvenlik ihtiyacını da içeriyor.
3. Kelsen'in normlar hiyerarşisi sisteminde milletlerarası hukukun temel normu ahde vefa ilkesi, hukukun üstünlüğüne inanan bireylerden oluşan çağdaş toplum, bireylerin birbirleriyle ve kurumlarla ilişkilerinde hukukun çizdiği çerçeve içerisinde, hukukun belirlediği usullere göre davranmaları, devletin bütün kurum ve kuruluşlarıyla hukuka saygılı, hukuk kurallarıyla bağlı olması, yani hukuk devleti, toplumdaki bireylerin keyfi işlemlerden korunması, bir yönüyle hep hukuksal güvenlikle ilgilidir.
4. Genel bakış açısıyla yaptığımız bu tesbitlere dayanarak birkaç adım atıp, konumuza biraz daha yaklaştığımızda şu tesbitleri yapabiliriz:
 - a. Toplumdaki bireyler, hepimiz, işlemler yaparak hayatlarımızı sürdürüyoruz.
 - b. Kendi yaptığımız veya başkalarının yaptığı işlemlerin güvenilir olduğu inancıyla, bunlara dayanarak yeni işlemler tesis ediyoruz.
 - c. Birbirimizle sözleşmeler yapıyoruz; yani birbirimize sözler veriyoruz.
 - d. Verdiğimiz sözle bağlı olmasak, kendimizi bağlı saymasak, sözümüzden caymanın yollarını kolaylıkla bulursak, birbirimize güvenebilir miyiz?
 - e. Birbirine güvenmeyen bireylerden oluşan bir toplum, çağdaş bir toplum olabilir mi?

* Bu konuşma Ankara Noter Odası tarafından 14 Mart 2008 tarihinde düzenlenen "Ufkun Ötesini Görmek" başlıklı bilimsel toplantıda sunulmuştur.

** Ankara Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usulü Hukuku Anabilim Dalı öğretim üyesi

f. Hukuki işlemlerin geçerliliklerini kolaylıkla yitirdiği, bireylerin sözlerinden kolaylıkla caydıkları bir toplum, hukukun üstünlüğünü içine sindirmiş bir toplum olarak nitelendirilebilir mi?

g. Böyle bir toplum, uyuşmazlıklar içinde çırpınan, ilerlemeden umudunu kesmiş bir topluma dönüşmez mi?

5. Hukuki güvenlik ve anlaşmazlıkların önlenmesi: Bireyin temel ihtiyacını ifade eden bir kavram ve bireyin temel ihtiyacını ifade eden bir amaç... Bu kavramın hayata geçmesi, bu amaca ulaşılması için güvenilir kurumlara ve güvenilir kişilere ihtiyacımız var. İşte noterlik böyle bir kurum, noter böyle güvenilir bir kişi. Yani noter, hukuksal güvenliği sağlayacak, anlaşmazlıkları önleyecek, tabiri caizse toplumun sırtını dayayacağı, varlığından huzur duyacağı kamu görevlisi.

6. Nitekim Noterlik Kanunu md. 1, noterliği bir kamu hizmeti olarak nitelendirmiş. Öyle bir kamu hizmeti ki, amacı, hukuki güvenliği sağlamak ve anlaşmazlıkları önlemek.

7. Noter, güvenilir kişiliğiyle, kamu görevlisi sıfatıyla, resmi daire niteliğindeki alt yapısıyla ve hukuk bilgisiyse kendisine yüklenen kamu hizmetini yerine getirecek, toplumda hukuki güvenliğin sağlanmasına ve anlaşmazlıkların önlenmesine katkıda bulunacaktır.

8. Elbette işlemlerin belgelenmesi ve belgelerin onaylanması, yalnızca anlaşmazlıkların önlenmesini sağlamayacak, uyuşmazlık çıkıp yargı organına intikal ettiğinde, yargı organının bu uyuşmazlığı noterin onayladığı veya düzenlediği belgeler sayesinde yargı organı uyuşmazlığı en sağlıklı bir şekilde çözebilecektir.

9. Toplumda hukuki güvenliğin sağlanması ve korunması, uyuşmazlıkların en doğru şekilde kısa sürede çözülmesi için, adliyenin iş yükünün azaltılması gerektiği kuşkusuzdur.

10. Noterlik Kanununa göre noterler, belgeler düzenlerler, imzaları onaylarlar, kağıtlardan aslına uygun suretler çıkarırlar, protesto, ihbarname, ihtarname gönderirler, tesbit yaparlar, emanet işleriyle uğraşırlar, defterlere onay verirler, vasiyetnameleri saklarlar vs. Bu görevler, adliyenin iş yükünü azaltmaktan ziyade, uyuşmazlık mahkemeye intikal ettiğinde çözümünün sağlıklı olmasını sağlamaya elverişlidir. Oysa noter, güvenilir kişiliğiyle, bilgisiyse, tecrübesiyse, Adalet Bakanlığı, noter odaları ve Türkiye Noterler Birliğinden aldığı destekle bugüne kıyasla adli sisteme çok daha fazla katkıda bulunacak alt yapıya sahiptir.

11. Bu noktada, herkesin, hepimizin noterlere ve noterlik mesleğine hak ettikleri saygıyı göstermekle yükümlü olduğumuzu hatırlatmak istiyorum. Noterler, devlete vergi öderler, bireylerin bazı vergilerinin ödenmesinde vergi sorumlusu olarak görev yaparlar, ancak vergi tahsildarı değildirler. Noterler, kamu görevlisi olmalarının yanı sıra, serbest meslek icra eden kişilerdir. Öyleyse, örneğin KDV'nin geç yatırılması nedeniyle zimmet suçunu işlemekle suçlanmaları yanlıştır. Noterler, güvenilir kişilerdir. Noter olabilmek için güvenilir kişi olmak ön şarttır. Hepimizin noterlere bakış açısı

da bu olmalıdır. Hata yapana, suç işleyene elbette gereken yaptırımlar uygulanır. Ancak hiçbir meslek mensubu, her an hakkında soruşturma veya kovuşturma açılacağı korkusuyla yaşamayı hak etmez. Güvenilir kişi noterler de, elbette bu korkuyu hak etmemektedir.

Son söz:

1. Çağdaş toplum, noterin sahip olduğu birikimi topluma daha geniş kapsamlı sunmasına izin veren çağdaş bir noterlik mevzuatına ihtiyaç duymaktadır.

2. Bu yapılırken korunması gereken menfaat:

- Toplumun menfaatidir;
- Bireyin adli hizmetlerden daha verimli, daha hızlı, daha konforlu bir şekilde yararlanmasındaki menfaatidir;
- Yalnızca mahkemelerin tekelinde olması zorunluluk arz eden görevlerin, üzerindeki yükler hafifletilmiş mahkemelerce eksiksiz yerine getirilmesindeki kamusal menfaattir.

